

Tijdlijn

Decriminalisering

Van maart 2020 tot en met maart 2022

De decriminalisering van sekswerk heeft altijd helemaal bovenaan gestaan in de prioriteitenlijst van onze organisatie. Zo ook in ons eisenpakket aan de Belgische regering dat we in mei 2019, net voor de verkiezingen, tijdens een persconferentie voorstelden. Het is een uitdaging rechten voor sekswerkers op de politieke agenda te krijgen. Er is politieke moed voor nodig, en het risico is groot. Sekswerk is een thema dat politici maar weinig stemmen kan opleveren en waar de meesten zich niet aan willen verbranden. De belangstelling vanuit politieke hoek voor sekswerkers was, op enkele uitzonderingen na, dus nooit groot geweest. Dit veranderde bij de start van de Covidpandemie.

Op 13 maart 2020 bevelen de steden Schaarbeek en Gent de sluiting van alle ramen in de raambuurtjes. Ook alle bars, restaurants en cafés in het land moesten dicht. Dit ging meteen gepaard met media-aandacht. Tijdens het eerste radio-interview die avond wezen we er meteen op dat het erg moeilijk zou worden voor sekswerkers die zonder inkomen vielen. Zolang sekswerk namelijk niet erkend was als beroep, zou het onmogelijk zijn voor de staat om hen bij te staan.

Op 18 maart 2020 ging ons land voor het eerst in lockdown. Alle niet-essentiële verplaatsingen werden verboden. Alle sekswerkers werden verplicht te stoppen met werken. In de weken na de start van de lockdown verschenen de eerste artikels waarin journalisten sekswerkers viseerden. Uit journalistiek onderzoek, zo werd beweerd, was iedereen gestopt met werken, op sekswerkers na. Onze organisatie reageerde snel en assertief met een recht van antwoord: indien sommige sekswerkers bleven werken, deden ze dat naar alle waarschijnlijkheid omdat ze geen andere optie hadden. De sector van het sekswerk was namelijk de enige die verplicht werd te sluiten, maar waar niet iedereen automatisch recht had op steun van de overheid. Sekswerk was namelijk niet erkend als beroep omdat de sector officieel niet bestond. Daarom vielen duizenden sekswerkers zonder inkomen.

Op 1 april 2020 startte onze organisatie, in samenwerking met de hulporganisaties Violett, Espace P en Boysproject met een grootscheeps steunproject. Wie niet in aanmerking kwam voor steun via andere hulpmaatregelen, werd door onze partnerorganisaties naar ons gestuurd. UTSOPI organiseerde een grootschalige inzamelingsactie en haalde €40.000 op waarmee 146 sekswerkers werden gesteund. Eén van onze leden stelde haar raam in de Brusselse Noordwijk beschikbaar, van waaruit wekelijks voedselpakketten werden uitgedeeld aan sekswerkers zonder papieren of zonder bankrekening. In totaal werden 1200 pakketten uitgedeeld. We richtten twee online fora op, waar meer dan 100 sekswerkers samen nadachten over oplossingen voor problematische situaties. Op basis van dat denkwerk publiceerden we een corona-hulpplan.

Ondertussen zwelde de media-aandacht aan. Wekelijks verschenen reportages over onze acties in de kwaliteitskranten of op de grote televisiekanalen. We zagen een verandering gebeuren: voor het eerst werden sekswerkers niet langer geportretteerd als willoze slachtoffers. De reportages toonden sekswerkers als personen die weten hun eigen lot in handen te nemen, als een groep met enorme onderlinge solidariteit en buitengewone capaciteiten, gezien ze erin slaagden hun eigen sociaal vangnet te organiseren.

Wat ook nieuw was voor het grote publiek, was het feit dat sekswerkers politieke eisen hadden, die bij elke reportage herhaald werden: deze ellendige situatie was niet nieuw, maar een uitvergroting van de ellende die we vooraf al goed kenden. Deze situatie was een gevolg van het gebrek aan rechten, van een discriminatie. Indien we deze situatie in de toekomst willen vermijden, moeten we werk maken van een erkenning van sekswerk als werk.

13 mei 2020 was de datum waarop een politiek hoogwaardigheidsbekleder voor het eerst een uitspraak deed over de situatie in de sekssector. Vlaams minister-president Jan Jambon werd tijdens het journaal van zeven uur door de nieuwsanchor onverwachts gevraagd wat hij ging doen met de sekswerkers, nu kappers, markten, musea en dierentuinen mochten heropenen. De minister schrikte eerst, maar verwees snel daarna naar de belangrijke maatschappelijke rol van sekswerkers. Hij zei daarnaast dat er een overleg met de sector zou komen.

Dat klopte. Op **3 juni 2020** werden UTSOPI en Violet uitgenodigd door de GEES, de expertengroep die zich boog over het crisisbeleid voor het hele land. De experts en UTSOPI legden de lijnen vast van een protocol van gezondheidsvoorwaarden waaronder de sector zou kunnen heropenen.

Vijf dagen later, op maandag **8 juni 2020**, mochten sekswerkers het werk hervatten. Het protocol omvatte oa. het gebruik van een mondkap, afwasbare lakens en een koolstofdioxidemeter. Federaal Minister van middenstand Denis Ducarme bekrachtigde het protocol officieel namens de regering. De minister verklaarde: “Het is niet omdat de sekswerkers in een grijze juridische zone opereren dat we moeten doen alsof ze niet bestaan. Met dit protocol dragen we bij aan de publieke gezondheid.”

Het is erg goed dat sekswerkers het werk konden hervatten. Maar tegelijk had de regering zich voor het eerst gebogen over arbeidsvoorwaarden voor sekswerkers en was een protocol bekrachtigd in naam van de regering. Dat was een eerste erkenning van de sector, een stille doorbraak.

Die maandag was de chaos echter compleet. Burgemeesters contacteerden ons met de vraag of het waar was dat sekswerkers terug mochten starten en indien zo, wie controles zou doen op het protocol. Was dat hun verantwoordelijkheid? Anderen contacteerden ons niet en bleven sekswerk verbieden. In een reportage die avond uitte UTSOPI haar frustratie over de situatie. Opnieuw werd een lans gebroken voor een officiële erkenning van de sector en een wettelijke erkenning van sekswerk als werk.

Het einde van de eerste lockdown betekende ook het einde van UTSOPI Corona TV, een live debat-programma via videoconferentie waar de leden elke week in gesprek gingen met experts. Dat waren experts strafrecht, internationale sekswerkactivisten, schrijvers of politici. Het was een manier om onze eigen kennis bij te schaven, maar tegelijk een manier om een netwerk van experts rond ons te verzamelen. Het initiatief had succes: na een online ontmoeting over politieke beleidsbeïnvloeding met een medewerker van het studiebureau van de Vlaamse liberale partij, werd UTSOPI op **24 juni 2020** uitgenodigd op het hoofdkantoor van de partij in Brussel. Daar dachten we na over manieren om de rechten van sekswerkers te verbeteren en hoe we het dossier op de onderhandelingstafel van de onderhandelingen voor de vorming van een nieuwe regering te krijgen. Op **2 juli 2020** werd een politieke nota afgewerkt, die daarna op de onderhandelingstafel werd gelegd.

Op **30 september 2020** verscheen het federaal regeerakkoord, met daarin een vermelding over sekswerk. De partijen van de meerderheid waren het allemaal akkoord met de volgende zin: "Er zal in overleg met de actoren in het veld nagedacht worden over een verbetering van de levens- en werkomstandigheden van de sekswerkers."

Het was een vooruitgang, maar tegelijk gingen dat najaar de besmettingen terug omhoog en werden de maatregelen aangescherpt. Op **8 oktober 2020** moesten alle cafés in het Brussels gewest sluiten, zo ook alle ramen. Op **19 oktober 2020** volgden alle cafés en restaurants in het land, met inbegrip van erotische etablissementen. Telewerk werd de regel. Alle sekswerk was verboden. Op **2 november 2020** startte een nieuwe lockdown. Ons steunprogramma ging een hogere versnelling in.

Op **27 november 2020** kregen we het bericht dat de federale regering ons wou helpen. De nieuwe minister van armoedebestrijding Karine Lalieux wou een half miljoen uitrekken voor noodhulp aan sekswerkers. Dat geld zou verdeeld worden over hulporganisaties over het hele land. De €130.000 euro die UTSOPI kreeg, werden bijna volledig in ons steunprogramma gepompt. De gemeenten Brussel en Schaarbeek schonken ons samen voor €50.000 aan noodsteun, waarmee we nog eens 350 sekswerkers konden helpen.

Het politieke werk moest ondertussen onverminderd doorgaan. Op **17 november 2020** vond het eerste overleg plaats met het kabinet van de partijvoorzitter van de Vlaamse liberale partij, om samen te bestuderen wat de eerste stappen zouden zijn in het creëren van een statuut voor sekswerkers. Op **24 november 2020** ontmoetten we het kabinet van de staatssecretaris voor asiel en migratie.

Tegelijk begon UTSOPI aan het uitbouwen van een brede coalitie van het middenveld. Er werden contacten gelegd met feministische- en mensenrechtenorganisaties. Op **1 december 2020** werd de eerste hand gelegd aan een gemeenschappelijk standpunt rond de decriminalisering van sekswerk tussen ons, de socio-medische hulporganisatie voor sekswerkers Violet en de drie federaal erkende centra voor steun aan slachtoffers van mensenhandel.

Tijdens de laatste weken van het jaar werd een politieke nota geschreven en verstuurd die aan alle partijen duidelijk maakte wat er schortte aan het Belgische beleid en wat de uitweg was.

Het nieuwe jaar startte zoals het vorige was geëindigd, met intens politiek overleg en steeds nieuwe vragen voor noodhulp. De Vlaamse socialistische partij Vooruit nodigde ons uit voor een eerste ontmoeting op **22 januari 2021**. Het studie bureau van de partij beloofde ons met onze aanbevelingen aan de slag te gaan. Op **10 februari 2021** werden we verwelkomd op het kabinet van de staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke kansen en Diversiteit Sarah Schlitz, die bij de Franstalige groene partij hoort.

De tweede lockdown was ondertussen drie maanden ver en de cijfers waren gunstig. Op **13 februari 2021** mochten kappers en schoonheidsspecialisten terug de deuren opendoen. Andere niet-medische contactberoepen kregen het bericht te moeten wachten tot 1 maart. Behalve sekswerkers. Over onze sector wordt gezwegen.

Via ons politieke netwerk kregen we ondertussen ingefluisterd dat de nieuwe minister van Justitie werk wil maken van een volledige hervorming van het seksueel strafrecht. Daar schilde een kans in om sekswerk erkend te krijgen in ons land. Met behulp van nieuwe bondgenoten in de Vlaamse liberale partij, kregen we op **4 maart 2021** een afspraak met de medewerkers van het kabinet van Justitie. Hun boodschap was een ontgoocheling: het is uitgesloten dat sekswerk deel uit zal maken van de hervorming. Het onderwerp is te gevoelig.

Onze sector zat op slot zonder perspectief en ons belangrijkste politieke doel leek kansloos. We zagen ons geen andere keuze dan op straat te komen. We kondigden een betoging aan, die op zondag **7 maart 2021** zou plaatsvinden voor het Brusselse Noordstation. De media-aandacht was verpletterend. Alle grote kranten en televisie- en radiokanalen contacteerden ons voor reportages en interviews. Het erg populaire radioprogramma “De Ochtend” van de Vlaamse openbare omroep zond die zondag om zeven uur in de ochtend een lang interview uit met de politiek beleidsmedewerker van UTSOPI. De kernboodschap van het interview, namelijk de nood aan erkenning en decriminalisering, wordt herhaald tijdens elk radiojournaal die dag.

Die namiddag voor het Brusselse Noordstation kwamen een dertigtal sekswerkers en minstens evenveel journalisten opdagen. De directeur en politiek beleidsmedewerker van de organisatie drongen voor de camera aan op een heropening van de sector en een erkenning van sekswerk als werk. Elk televisiejournaal aan beide van kanten van de taalgrens berichtte die zondagavond over onze betoging en onze eisen.

Enkele uren na de betoging kreeg de politiek verantwoordelijke van onze organisatie telefoon van het kabinet van de minister van Justitie: in tegenstelling tot wat we eerder die week hadden vernomen, had de minister net besloten dat de decriminalisering van sekswerk toch deel zal uitmaken van de geplande hervorming van het seksueel strafrecht.

Op maandagochtend **8 maart 2021** verschenen zeven artikels in de kwaliteitskranten van ons land, waaronder een paginagrote blikvanger in de krant De Morgen. We werden om zeven uur 's ochtends gecontacteerd door het kabinet van de nieuwe minister van Zelfstandigen en Middenstand David Clarinval, met een uitnodiging om samen te werken aan een nieuw protocol voor de heropening, op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten inzake corona.

Op **24 maart 2021** werden we uitgenodigd, samen met de socio-medische partners Violet en Espace P voor een vergadering met het kabinet van de minister van Volksgezondheid en de federale coronacommissaris. De eerste basis werd gelegd voor een nieuw protocol. Er werd besloten dat geen enkel voorstel zou worden goedgekeurd door de overheid zonder vooraf de sekswerkersorganisatie te consulteren.

Een week later, op **1 april 2021**, werd onze organisatie ervan op de hoogte gesteld dat de minister van Justitie een belangrijke aankondiging zou doen in het federaal Parlement. Er volgden talloze telefoons van partnerorganisaties en pers. Die namiddag verkondigde Minister van Justitie Vincent van Quickenborne in het parlement dat hij sekswerk zou decriminaliseren. Het voorstel was opgesteld samen met de staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke kansen en Diversiteit Sarah Schlitz. De minister en staatssecretaris stelden een verregaande decriminalisering voor, die zou toelaten aan sekswerkers om onder exact dezelfde statuten als andere burgers te werken, als zelfstandige of als werknemer, met dezelfde beschermingen.

Alvorens de discussie in de regering kon losbreken, moest het wetsvoorstel gecontroleerd worden door de Raad van State. Die Raad controleert altijd of het voorstel niet strijdig is met de Belgische grondwet of andere hogere rechtsregels en doet dit binnen een termijn van zes weken.

Op **20 mei 2021** was het protocol voor de heropening af. UTSOPI organiseerde een vergadering met alle hulporganisaties van het land, op één na, om het protocol na te lezen en eventueel te corrigeren. Na het akkoord van alle organisaties, stuurden we de tekst terug naar de overheid. Op **2 juni 2021** gaven de minister van Werk en die van Zelfstandigen hun officiële goedkeuring aan het protocol. Op **9 juni 2021** was sekswerk terug toegestaan in België.

Omstreeks dezelfde tijd was het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel gepubliceerd. Het volgende doel was een akkoord tussen alle ministers van de regering, alvorens het wetsvoorstel in het parlement zou kunnen worden gestemd. Binnen de regering brak meteen een verhitte strijd los. De anti-prostitutiebewegingen, klein in aantal maar met aanzienlijke politieke macht, grepen hun kans om druk te zetten op politici en het wetsvoorstel te saboteren. Ons politieke werk ging in een hogere versnelling.

De anti-prostitutielobby richtte eerst de pijlen op de staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke kansen en Diversiteit. De organisaties beweerden zoals steeds dat decriminalisering zal leiden tot een toename van mensenhandel - een ideologische en moralistische stellingname die door geen enkele wetenschappelijke studie wordt ondersteund. Integendeel: onderzoek toont net steeds opnieuw aan dat criminalisering de veiligheid en gezondheid van sekswerkers in gevaar brengt. Onderzoek toont overigens aan dat decriminalisering een positieve invloed heeft op de relatie tussen sekswerkers en de autoriteiten, wat een voordeel is in de strijd tegen mensenhandel.

Het kabinet van de minister van Justitie hield voet bij stuk. Onze organisatie werd op de hoogte gehouden van elke nieuwe aanval van de anti-prostitutielobby en kreeg steeds de kans een klaar en factueel antwoord te formuleren. De druk werd steeds intenser en de aanvallen agressiever, maar we hielden stand. De anti-prostitutiebewegingen stapten daarop naar de pers, met, naar onze mening, het doel paniek te zaaien.

De koppen deden het ergste vermoeden. Op **22 juni 2021** verscheen de eerste opinie die de hervorming contesteerde. "Zal 30 jaar strijd tegen mensenhandel worden weggevaagd?", kopte de krant Le Soir die dag. In de opinie beweren de auteurs dat het wetsvoorstel pooierschap legaliseerde en kinderprostitutie zou faciliteren. De dag erna verscheen een opiniestuk in La Libre Belgique met de titel "De hervorming van het wetboek van strafrecht riskeert pooierschap te faciliteren".

Op de website van de franstalige openbare omroep publiceert FACES, een consortium van zes franstalige vrouwenbewegingen, een opiniestuk op **24 juni 2021**. Opnieuw werd aangehaald dat de wetshervorming zou leiden tot kinderprostitutie en straffeloosheid voor pooiers. Dat we na meer dan een jaar vechten voor sekswerkers die ternauwernood konden overleven, de les gespeld werden door organisaties die we op geen enkel moment waren tegengekomen in het veld, was erg bitter voor ons en onze partnerorganisaties.

Zoals we hadden kunnen voorspellen, weigerden de auteurs een onderscheid te maken tussen sekswerk en mensenhandel. Het amalgaam tussen mensenhandel en sekswerk werd in 2018 door drie verschillende VN-organen veroordeeld als een schending van de mensenrechten van sekswerkers én slachtoffers mensenhandel. Dit blijkt voor hen van geen belang. Uit intellectuele oneerlijkheid werd het feit weghewuifd dat decriminalisering volgens vooraanstaande binnenlandse en buitenlandse experts een wapen is in de strijd tegen mensenhandel.

Op **27 juni 2021** publiceerde UTSOPI samen met de hulporganisatie Espace P een opinie in Le Vif: “Sekswerk: eindelijk een belangrijke vooruitgang in de wetgeving?”. De opinie werd ondertekend door 24 nationale en internationale organisaties, onder wie organisaties voor de verdediging van migranten zonder verblijfsstatuut, gezondheids- en feministische organisaties.

Het collectief FACES organiseerde een manifestatie tegen de wetshervorming op **7 juli 2021** voor het administratieve kantoor van het ministerie van Justitie. UTSOPI trok naar de betoging met een delegatie om de dialoog aan te gaan met de actievoerders.

Maar de schade was aangericht. Op **8 juli 2021**, op het hoogtepunt van de onderhandelingen tussen de ministers omtrent de hervorming, maakte een parlementair van regeringspartij Écolo deze opmerking aan het adres van de minister van Justitie: “Ik weet dat het werk dat u doet moeilijk is. We moeten geen morele kijk op prostitutie hebben, maar experts in het veld vertellen ons dat legalisering een aanzuigeffect zal veroorzaken op mensenhandel.” Deze opmerking wordt opgepikt door de pers, zonder context en zonder vermelding over welke experts het gaat.

Op dit moment stonden verschillende partijen lijnrecht tegenover elkaar. Het was een pijnlijk en frusterend partijpolitiek spel, waarbij de situatie van talloze sekswerkers die hun inkomen zagen verdwijnen uit het oog werd verloren, ofwel opzettelijk verzwegen werd. Het was ons erg duidelijk welke anti-prostitutiebewegingen actief waren en welke partijen gevoelig waren voor hun argumenten. We waren samen met het kabinet Justitie terechtgekomen in een uitputtingsstrijd, die wij als organisatie met een veel te klein team en een gebrek aan middelen te lijf gingen.

Op **16 juli 2021** bereikte de ministerraad een akkoord. Het oorspronkelijk wetsvoorstel, dat volledige decriminalisering voorstelde, was verwaterd tot een onbegrijpelijk compromis. Het was bijvoorbeeld onduidelijk of toegang tot de sociale zekerheid ooit mogelijk zou zijn voor sekswerkers. De wettekst verbood namelijk om sekswerkers tewerk te stellen, terwijl de verduidelijkende bijlage zei dat dit toch mogelijk was. Tegelijk was het compromis, na een politiek gevecht van maanden, de enige kans die we hadden. Het voorstel kon nu naar het parlement. Indien we daar voldoende parlementairen zouden vinden om de problematische passages te wijzigen en de tekst te veranderen, zouden we toch nog een doorbraak kunnen realiseren.

Dezelfde dag werd het wetsontwerp aan de Koning gegeven ter ondertekening. Op **19 juli 2021** werd het overgemaakt aan de Commissie Justitie van het federaal Parlement, waar de parlementairen wetsontwerpen controleren, bediscussiëren en wijzigen. In het najaar zouden tijdens hoorzittingen organisaties met ervaring op het veld en andere experts gehoord worden.

In voorbereiding op de parlementaire hoorzittingen organiseerden we in september denkgroepen met onze leden over het wetsvoorstel. Onze voorstellen werden overgemaakt aan de studie bureaus van drie partijen uit de meerderheid. We zetten ook de eerste stappen om de nationale vakbonden te betrekken en hadden er gesprekken met de vrouwen-, gender- en diversiteitsverantwoordelijken.

Op **18 oktober 2021** ontving UTSOPI een uitnodiging van de Commissie Justitie van het federale Parlement, met het verzoek om als expert gehoord te worden. Bij het bekijken van de lijst van wie nog uitgenodigd was, viel meteen op dat van een eerlijke en objectieve aanpak geen sprake was. De lijst genodigden en de verdeling van spreektijd was duidelijk een resultaat van politiek gebikkel. Onze bondgenoot Violett, een socio-medische hulporganisatie van de eerste lijn die jaarlijks enkele duizenden sekswerkers bijstaat in Vlaanderen, was niet uitgenodigd. De drie erkende centra voor steun aan slachtoffers mensenhandel, met eerstelijnservaring en zonder twijfel de allerbelangrijkste experts inzake het thema mensenhandel, kregen samen tien minuten spreektijd. De drie organisaties met een openlijk anti-prostitutie-standpunt, die blijven weigeren een onderscheid te maken tussen sekswerk en mensenhandel, kregen elk drie keer meer spreektijd.

Indien de vrees bestond dat het wetsvoorstel zou leiden tot meer mensenhandel, waarom werd dan zo weinig spreektijd gegund aan de experts mensenhandel die elke dag in het terrein staan? Waarom werd de voorkeur gegeven aan organisaties die de voorkeur geven aan ideologie in plaats van realiteit?

Op 26 oktober 2021 was UTSOPI aan de beurt. De politiek verantwoordelijke en covoorzitster formuleerden een scherpe aanklacht tegen het Belgisch beleid dat sekswerkers rechten ontzegde. We verwezen naar de pandemie en tot welke drama's het Belgische beleid geleid had onder sekswerkers. We gaven andere organisaties een veeg uit de pan voor het herhaaldelijk gebruik van desinformatie, onvindbare cijfers en methodologisch waardeloos wetenschappelijk onderzoek. We argumenteerden tot slot dat onze voorstellen zouden leiden tot een betere bescherming van zowel sekswerkers als slachtoffers mensenhandel, wat later tijdens de hoorzittingen door de raad van gerechtsdeskundigen die de hervorming van het strafrecht geschreven had, volledig beaamd werd.

Het leek niet veel uitgehaald te hebben. Steeds meer parlementairen leken schrik te krijgen. Velen van hen geloofden het argument van de tegenpartij dat meer rechten voor sekswerkers noodzakelijk minder bescherming voor slachtoffers inhield. Alsof het om communicerende vaten ging, een verkeerde voorstelling van zaken waar geen bewijzen voor zijn. Maar het risico leek voor veel parlementairen te groot.

De hoorzitting op 27 oktober 2021 van het College van Procureurs-Generaal was een genadeslag voor ons. Het College, het hoogste justitiële orgaan in ons land, vertelde het Parlement onomwonden dat dit wetsontwerp zou leiden tot een explosie van mensenhandel. Ze pleitte ervoor de sector van het sekswerk in haar totaliteit te blijven criminaliseren, met als reden dat zich binnen deze sector gevallen van mensenhandel voordoen. Dit hadden we niet verwacht, de schade was enorm. We zijn geschokt, en met ons vele parlementairen. Het leek ons einde verhaal, na anderhalf jaar afmattend politiek werk.

Dit was het einde van de hoorzittingen. Van het begin tot het einde telden we niet minder dan twintig gevallen van klare desinformatie over sekswerk.

Die avond namen we contact op met Payoke, het erkende centrum voor slachtoffers mensenhandel in Antwerpen. Ook daar was het onbegrip groot, maar meteen besloten we in actie te treden. Tijdens verschillende vergaderingen die de avonden erop zouden volgen, met zowel de drie erkende centra mensenhandel en de socio-medische hulporganisaties Violet en Espace P, werd een brief geschreven aan het College van Procureurs-Generaal. Daarin zouden we 11 punten aanhalen waarover we meer uitleg hadden gewenst. We zouden aandringen aan op een ontmoeting.

De twintig gevallen van desinformatie werden opgelijst, ontkrachtigd en doorgestuurd naar het kabinet van de minister van Justitie.

Tegelijk was er nood aan een erg groot gebaar aan de parlementairen, want de macht was nu in hun handen. UTSOPI begon met het uitbouwen van een grote coalitie van organisaties die verenigd de decriminalisering zouden steunen.

Op 3 november 2021 organiseerde UTSOPI de eerste vergadering met de drie centra voor steun aan slachtoffers mensenhandel om samen amendementen te ontwikkelen. Aan het eind van een twee uur durende vergaderingen hadden onze vier organisaties een akkoord. Op 4 november 2021 werd dit herhaald met de hulporganisaties voor sekswerkers Espace P, Alias en Violet. Ook de Fédération des Services Sociaux, een koepelorganisatie van 82 sociale diensten in Wallonië en Brussel, en Médecins du Monde Belgique kwamen aan tafel en gaven hun akkoord. Dezelfde dag gaf de Vlaamse mensenrechtenliga haar akkoord.

In het weekend van 6 en 7 november 2021 schreef UTSOPI een uitgebreide tekst in het Nederlands en het Frans waarin werd uitgelegd waarom het amalgaam tussen mensenhandel en sekswerk problematisch is voor sekswerkers en slachtoffers mensenhandel. De tekst verduidelijkte in detail welke positieve gevolgen de decriminalisering zou hebben voor beide groepen. Op 8 november 2021 sloot Sensoa, het Vlaams expertisecentrum voor seksualiteit, aan. We kregen nog het akkoord van Entre 2 Wallonie, een socio-medische hulporganisatie in Wallonië.

Op 8 november 2021 werd onze brief met discussiepunten naar het College van Procureurs-Generaal gestuurd. Op 9 november 2021 kregen alle parlementairen van de Commissie Justitie een exemplaar van onze voorstellen, ondertekend door een brede coalitie van elf organisaties.

Op 16 november 2021 kwam de Commissie Justitie voor de eerste keer samen sinds de hoorzittingen. Het slotdebat zou nu starten. Verschillende leden van de oppositie pleitten ervoor om sekswerk te verwijderen uit de hervorming van het seksueel strafrecht. Dit gaat te snel, er is te weinig over nagedacht, we hebben teveel tegenstrijdige informatie te horen gekregen, zeiden ze. Eén parlementair verweet de minister van justitie op zoek te zijn naar een persoonlijke medaille, of naar een plaats in de geschiedenisboeken. De minister reageerde ontzet dat dit hem niet om zijn ego te doen is, maar om sekswerkersrechten. De hervorming van sekswerk wordt niet verwijderd. De Commissie ging uiteen zonder stemming.

Het enige wat we nu nog nodig hadden, was dat de partijen van de meerderheid akkoord zouden gaan over amendementen. Eén partij ging echter op de rem staan. De discussie binnen de meerderheid bereikte opnieuw een kookpunt. Het onderwerp sekswerk, zo vernamen we, werd **6 december 2021** op de agenda gezet van de Kern, de vergadering van alle vice-premiers. Indien zij geen akkoord vonden, zou sekswerk inderdaad geschrapt worden uit de hervorming. We vreesden opnieuw voor het ergste.

Op de avond van **13 december 2021** bereikten de meerderheidspartijen een akkoord. Enkele uren voor de bijeenkomst van de Commissie Justitie op **14 december 2021** werden de amendementen naar de oppositiepartijen gestuurd. Die reageren geërgerd en vragen een uitstel van de bespreking om eerst de amendementen grondig te bestuderen. Het debat werd hernomen op **15 december 2021**. De minister moest meteen een spervuur van vragen van de oppositiepartijen te lijf. Hij verdedigde zijn keuzes, en de amendementen die werden ingediend, door te zwaa-
ien met een kopie van de politieke nota die UTSOPI samen met tien organisaties uit het veld naar iedereen had verstuurd. Hij vertelde erbij dat de amendementen op basis van die nota werden opgesteld.

Elk van de amendementen van de meerderheid werd die dag gestemd en aangenomen. De amendementen maakten het mogelijk voor sekswerkers om gelijkgesteld te worden aan alle andere sectoren, als zelfstandige of werknemer, met toegang tot sociale zekerheid en gezondheidszorg. Het wetsontwerp was echter nu zodanig veranderd dat een nieuw advies nodig was van de Raad van State. Daarna zou nog een laatste stemming volgen in de Commissie Justitie, alvorens het voorstel naar het Parlement zou gaan.

Op **22 februari 2022** startte het allerlaatste debat. Er was een erg korte woordenwisseling tussen de minister van Justitie en een lid van een oppositiepartij. De tekst had de Raad van State overleefd en werd op minder dan anderhalf uur goedgekeurd. De allerbelangrijkste horde was achter de rug, maar het was nog niet zeker of de wet een meerderheid zou halen in het federaal Parlement. Indien de partij PTB-PV-DA bijvoorbeeld besloot tegen te stemmen, zou het wetsvoorstel sneuvelen.

Op de vooravond van **17 maart 2022** kwam een delegatie van vertegenwoordigers van UTSOPI, Violet, Espace P en Dokters van de wereld samen voor de poorten van het Parlement. Na een korte ontmoeting met de minister van Justitie, werden we uitgenodigd binnen te gaan. Tijdens het parlementaire debat sprak minister van Justitie Vincent Van Quickenborne de volgende woorden, in naam van onze organisatie: **“Ethiek hebben we nodig, en geen moraal. Objectieve feiten en intellectuele eerlijkheid, en geen hysterisch paniekvoetbal. We hopen dat ons voorbeeld snel navolging krijgt, in het belang van honderdduizenden wereldwijd die gebukt gaan onder stigmatisering, willekeur en rechteloosheid.”**

Op **18 maart 2022** om 1u35 werd de hervorming van het seksueel strafrecht door het Belgisch parlement gestemd en aangenomen. In totaal stemden 70 parlementairen voor de wetshervorming, 41 onthielden zich. Slechts vier stemden tegen.

Drie dagen later, op **21 maart 2022**, vond de eerste vergadering plaats tussen UTSOPI en de Vlaamse liberale partij over het toekomstige arbeidskader voor sekswerkers. Dat arbeidskader moet arbeidsbescherming mogelijk maken en minimale garanties geven op veiligheid, gezondheid en hygiëne op de werkvloer.

